

18.02.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**18 Şubat 2021
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

18 Şubat 2021 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Nükleer Düzenleme Kurumu İdari Yaptırımlar Yönetmeliği
- Devlet Malzeme Ofisi Memurları Disiplin Amirleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Devlet Malzeme Ofisi Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Devlet Malzeme Ofisi Sözleşmeli Personeli Disiplin Amirleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Devlet Malzeme Ofisi Sözleşmeli Personeli Sicil Amirleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Bilgisayar Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- Elektrik Elektronik ve Hizmet İhracatçıları Birliğinin Unvanının Değiştirilmesi ve Hizmet İhracatçıları Birliği Kurulmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: İhracat 2018/3)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: İhracat 2021/1)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 12/1/2021 Tarihli ve 2016/78497 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 22/1/2021 Tarihli ve 2018/13422 Başvuru Numaralı Kararı

Sözleşmeli tarımda reform

Tarımda sözleşmeli üretim modeli, üretici lehine yenileniyor. Sözleşmeler üç nüsha yapılacak, bir nüshası denetleme yetkisine sahip olacak Tarım Bakanlığı'nda bulunacak.

Tarımsal üretim ve gıda güvenliğinin sağlanması noktasında pandemi döneminde öne çıkan sözleşmeli üretim modeline yeni yasa geliyor. Hukuki altyapının eksik olması nedeniyle özellikle üretici aleyhine yaşanan sorunların ortadan kaldırılmasını öngören taslak çalışmaya göre, sözleşmeler Tarım Bakanlığı'nın gözetiminde yapılacak, üç nüsha olarak düzenlenecek sözleşmenin bir nüshası Bakanlıkta kalacak, Tarım Bakanlığının denetim yetkisi olacak.

Üretici ve alıcı arasında yaşanan fiyat anlaşmazlıkları Tarım ve Orman, Adalet, Ticaret Bakanlıkları ile ziraat odalarının bulunduğu 7 üyeli Üretici Hakem Heyetlerinde çözülecek. Tarım Orman Bakanlığı, Türk Şeker, Tarım Kredi Kooperatifleri ile sektörün önde gelen sivil toplum kuruluşları ile yürütülen çalışmanın önümüzdeki günlerde yasa teklifi olarak Meclise sunulması bekleniyor.

Sürdürülebilir-planlanabilir bir mevzuata ihtiyaç var

TBMM Tarım Komisyonu Başkanı Yunus Kılıç, Türkiye'de sözleşmeli üretimle ilgili oturmuş bir mevzuatın olmadığını ama sahada sözleşmeli üretim modelinin uygulandığını fakat sözleşmenin üretenin ve ürettirenin karlı olduğu sürece yürüdüğü belirterek, "Saha şartları birinin aleyhine şekillendiği zaman sıkıntı çıkıyor. Kim kendisini daha haksızlığa uğramış düşünüyorsa o sözleşmeden çok kolaylıkla hiçbir müeyyidesi olmadan diğerini yüzüstü bırakarak alanı terk edebiliyor. Geçtiğimiz yıl bu

durum domateste yaşandı, domates fiyatları düşünce alıcı taraf şartlarına uymadı, üretici de mevzuat olmadığı için mağduriyet yaşadı. Birçok alanda sözleşmeli üretim var ama üreticinin ve alıcının önünü görebilmesi, sürdürülebilir ve planlanabilir bir tarımsal üretim için bir mevzuata ihtiyacı var” dedi.

“Üretici, alıcının marabası haline gelebilir” uyarısı

Yapılacak yasal düzenleme üzerinde çalışmaların sürdüğünü belirten Kılıç, “Sözleşmeli üretimi iyi organize edemez ve denetimini yapamazsanız üretici tarafını mağdur edersiniz. Çünkü güç burada daha çok alıcı tarafındadır, üretici tarafını koruyacak şartları sözleşmeye koyamazsanız dünyadaki kötü örnekleri gibi olabilir. Yani üreticiyi alıcının marabası haline getirirsiniz” dedi.

İnsanların tarımda kalmasını sağlayacak bir formül

Sözleşmeli üretim sistemine dahil olan üreticilerin verilen tarımsal destekleri almaya devam edeceklerini belirten Kılıç, “Sözleşmeli üretimin tarımsal planlama yapma imkanı getirecek, ne kadar üretim sözleşmeye bağlandı, ne kadar üretim yapılacak, ihtiyaç ne kadar, dışardan bağlantı yapmaya gerek var ya da dışarıya satış yapılabilir mi? şeklinde planlı üretimin de yolu açılacak. Üretici uzun süreli üretim yapacak, malının alıcısı olduğunu bilirse yaşamını köyünde idame ettirmeye devam edecek ve insanların tarımda kalması sağlanacak” dedi.

Türkşeker Genel Müdürü Alkan: Ürün, değerinden alınacak

Türkşeker Genel Müdürü Mücahit Alkan, 10 Ağustos 2020’de DÜNYA’da yayınlanan Ankara Sohbetleri’nde, sözleşmeli tarım ile gerek arz gerekse fiyatların öngörülebilir olacağı için spekülasyonların da önlenebileceğini söylemişti. Türkşeker olarak çiftçi, sanayici ve tüketicilerin kazanacağı bir sistem kurmayı öngördüklerini belirten Alkan, “Sözleşmeli üretim modelimizde girdileri biz temin edeceğimiz için; tohum, gübre, ilaç, mazot ve elektrik, tarla hazırlığı, hasat, nakliye gibi temel girdilerin maliyetleri azalacak. Türkşeker finansman maliyetini üstlenecek, böylece çiftçimiz yüksek finansman maliyetine katlanmak zorunda kalmayacak. Çiftçimizin ürününü değerinden alacağız” ifadelerini kullanmıştı.

Piyasayı regüle ederken, makul ölçülerde gelir sağlamanın yanı sıra, sanayiciyi, çiftçiyi ve tüketiciyi memnun edecek modeli hayata geçirmeye hazırlandıklarını söyleyen Alkan, “Aynı zamanda piyasada kabul edilebilir kar marjıyla ticaret yapan kişiler de kazanacak. Örneğin fırıncı için un fiyatları, un sanayicisi için buğday fiyatı öngörülebilir olacak. Piyasada ciddi spekülasyon olduğunda, insanlar gidip stok yapmak zorunda kalıyor” şeklinde konuşmuştu.

Satır başlarıyla yeni modelin ana hatları

Tarım Komisyonu Başkanı Yunus Kılıç, sözleşmelerin Bakanlık gözetiminde yapılacağını belirterek satır başlarıyla çalışmaya ilişkin olarak şu değerlendirmeyi yaptı: Tarım Bakanlığı'nın hazırladığı ve gözetiminde sözleşmelerin yapıldığı bir model üzerinde çalışıyoruz. Çıkabilecek sıkıntıları Tüketici Hakem Heyetinde olduğu gibi oluşturulacak Üretici Hakem Heyetlerinde çözülecek. Üretici Hakem Heyetleri, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, valilik, ziraat odalarının yer aldığı 7 üyeden oluşacak ve kim haklı, kim haksız karar verecek. Üretici Hakem Heyetleri 81 ilde ve çok küçük olmayan ilçeler dışında bütün ilçelerde oluşturulacak.

AB direktifleri dikkate alınacak

Dünyadaki örneklerinde şu görülmüş; piyasada fiyatlar birden yükselince üretici tarafı malı vermiyor, fiyatlar düştüğünde de bu kez alıcı piyasadan ucuz mal alıp üreticiyi mağdur ediyor. Buradaki en önemli konu sözleşme. En mağdur olan taraf sermaye yeterliliği az olan üretici taraf olduğu için üreticiyi koruyacak maddeleri, AB direktiflerini de inceleyerek sözleşme metnine koyacağız. Bir nüshası üreticide, bir nüshası alıcıda, bir nüshası da Tarım ve Orman Bakanlığı'nda bulunacak. Tarım Bakanlığı denetleme yetkisine sahip olacak ve sekreteryasını yürütecek.

Belirli marjlar konacak

Burada belirli marjlar koyacağız, 'Şu kadar büyüklüğe kadar olan sözleşmeler Üretici Hakem Heyetinin yetki alanına girer' diyeceğiz, çok büyük sözleşmelerde ise yine mahkeme süreci işleyecek. AB'nin direktifleri var. Bunu daha netleştirmedik, diyelim ki piyasada fiyatlarda yüzde 20-30'a kadar dalgalanma oldu, buralarda kim ne kadar sorumlu olacak, bununla ilgili maddeler sözleşmede olacak. Çünkü fiyatlar yükselirse üretici tarafı cayıyor, düşerse alıcı tarafı cayıyor, bunu ortadan kaldırmak için belirli marjlar koymak gerekiyor. Mesela, piyasada fiyatlarda yüzde 20'ye kadar bir oynaklık olduğunda bunu alıcı ve satıcı taraf kabullenecek ama piyasada diyelim ki yüzde 70-80 oynaklık olursa bunu iki taraf da kabullenemez, çünkü batarlar. O zaman Üretici Hakem Heyeti piyasa şartlarına göre bir rakamı belirleyecek.

Reklam, raf, zaiyat masrafı

Genellikle alıcılar reklam, raf, zaiyat masraflarını, lojistik, depolama gibi birçok giderlerini üreticiye yansıtmaya gayreti içine girerler, ürünü fiyatı birden düştü kesinti yapıyorum diyemeyecekler. Sözleşmede 10-15 madde olarak "bunları yapamazsınız" diye yazacağız.

Ödemeler 30 gün içerisinde yapılacak

Ödemeler için bir takvim konulacak ve 30 gün içinde yapılacak. Alıcı ne kadar avans verebilecek buna da sınır konulacak. Avansla üreticiyi tamamen kendine mahkum

edemeyecek. Çalışma grubu tarafından buna belirli oranlarda sınırlama getirilmesi düşünülüyor.

12 başlıkta sözleşmeli tarımı teşvik etmek için yapılması gerekenler

Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru sözleşmeli tarımla ilgili yapılacak düzenlemede ele alınması gereken en önemli konunun 'cayma' olduğunu belirterek, "Hem çiftçi tarafından, hem sözleşme yapılan sanayici ya da tüccar arasında fiyatlar değiştiği zaman cayma nasıl önlenecek? Bu konuda bir cezai düzenleme yapmak gerekiyor" dedi. Doğru, sözleşmeli tarımı teşvik etmek için yapılması gerekenleri 12 başlıkta sıraladı:

1- Sözleşmeli tarımın tarafları çiftçi ve ürünü alarak işleyen sanayici olmalıdır, ürünlerin ticaretini yapanlar sözleşmeli tarım kapsamına alınmamalıdır.

2- Sözleşmeli tarımı teşvik etmek için alıcı taraftaki sanayiciye, çiftçiyle yapacağı sözleşme ibrazıyla kamu bankaları aracılığıyla hazine destekli Sözleşmeli Tarım Ürünü Alım Kredisi kullanılmalıdır.

3- Sözleşmede belirtilen ürünün tohum veya fidesi ile üretimde kullanılacak gübre alıcı tarafından piyasadaki peşin fiyattan çiftçiye sağlanmalı ve hasat sonu ürün bedelinden faizsiz olarak mahsup edilmelidir.

4- TARSİM sigortasındaki yüzde 50 devlet desteği; Tarım ve Orman Bakanlığının kurduğu DİTAP'a kayıt olan ve sözleşmeli tarım yapan çiftçiler için yüzde 75'e çıkarılmalıdır.

5- Primlerinin alıcı ve satıcı tarafından ödenmesi şartıyla fiyat düşme ve yükselmesine karşı TARSİM tarafından sözleşmeli tarım yapanlara Fiyat Garantisi Sigortası yapılmalıdır.

6- Sözleşme hükümlerine aykırı davranan taraflar için verilen tüm devlet destekleri cezasıyla geri tahsil edilmelidir.

7- Sözleşmeli tarıma finansman sağlayan kamu bankalarını teşvik etmek için her iki tarafın da bu bankada hesap açması, her türlü sigortacılık ve ödeme işlemlerinin bu bankalar tarafından yapılması şartı sözleşmede yer almalıdır.

8- Sözleşmeli tarım yapan çiftçi, borsa tescil ücretinden ve stopaj vergisinden muaf olmalıdır.

9- Finansmanı sağlayan bankanın da taraf olduğu sözleşmeler borsa tescili ile hukuksal bir akit haline getirilmeli ve her iki taraf için de bağlayıcı cezai şartlar içermelidir.

10- Söleşmeye konu olan her tarımsal ürün için ürün kalite tanımları yapılmalı ve anlaşmazlıklar halinde geçerli olacak analiz laboratuvarları belirlenmelidir.

11- Yaş meyve ve sebzelerin sözleşmeli tarımında, kalıntı miktarları için Tarım ve Orman Bakanlığının limitleri ve zirai ilaç kullanım talimatnamesi baz alınmalıdır.

12- Sözleşmeli tarımda çiftçi ekimden hasada kadar olan her faaliyetini kayıt altına alarak, yaprak gübresi, zirai mücadele ilacı gibi kullandığı tüm girdilerin içerik ve dozajlarını, suyunun analizini alıcı tarafa ibraz etmelidir.

"Eldeki patates-soğan acilen pazarlanmalı"

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, "Önümüzdeki günlerde artacak hava sıcaklıklarıyla birlikte soğan ve patatesteki yeni mahsul ürününün hasat tarihlerinin öne gelebileceği de dikkate alındığında, eldeki patates ve soğanın acilen pazarlanması gerekmektedir." ifadesini kullandı

Türkiye Ziraat Odaları Birliği Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, kuru soğan ve patatesteki geçtiğimiz hafta yüksek seyreden hava sıcaklıkları ürünlerin depo ömrünü azalttığı gibi fire oranlarını da artırdığını bildirerek, "Üreticilerimizin bekleyecek gücü de zamanı da kalmamıştır. Artan fireler de üreticinin cebinden çıkmaktadır" dedi.

Bayraktar yaptığı açıklamada, önümüzdeki günlerde artacak olan hava sıcaklıkları ile birlikte soğan ve patatesteki yeni mahsul ürününün hasat tarihlerinin öne gelebileceği de dikkate alındığında, eldeki patates ve soğanın acilen pazarlanmasının gerektiğini vurguladı. Üreticilerimizin karşılaştıkları pazarlama sorununun çözülmesi için Belediyelerin alıma başlamasının memnuniyet verici olduğunu belirtti.

"Pandemi en çok patates ve soğanı vurdu"

Pandemi nedeniyle, karantina tedbirleri kapsamında otel ve lokantaların tam kapasite çalışmaması, okulların uzaktan eğitim yapması, esnek çalışma saatleri ve hafta sonu

kısıtlamaları nedeniyle patates ve kuru soğanda talepte daralma yaşandığının altını çizen Bayraktar sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bu duruma rekoltenin geçen yıla göre patatesten yüzde 4,4, kuru soğanda yüzde 3,6 artması da eklenince üreticilerimiz ciddi pazarlama sorunları ile karşı karşıya kaldı. Nitekim bugün yaklaşık 1 milyon 700 bin ton patates, 220 bin ton kuru soğan depoda beklemektedir. Üreticimiz oluşan fire nedeniyle kilogramı 1 liranın üzerine çıkan ürününü maliyetin **altında** bir fiyatla kilogramı 60 kuruşa satmaktadır. Üretimde meydana gelen dalgalanmalar fiyat istikrarsızlığını da beraberinde getirmektedir. Patates ve soğan fiyatlarının arttığı dönemde tüketiciler, fiyatların düştüğü dönemde de üreticilerimiz mağdur olmaktadır.

Patateste 'ekim' sıkıntısı!

İç piyasada pandemi nedeniyle tüketim geriledi ama girdi maliyetleri yükseldi. Üreticinin 1 kilogramını 1 liranın üzerinde mal ettiği patates tarlada 40-50 kuruşa kadar düştü. İthal patates, üreticinin dayanma gücünü iyice kırdı. Birçok bölgeden “Borç sarmalına düşen üretici, bu yıl patates ekmeyecek” uyarıları geliyor.

Pandemi nedeniyle turizm sektörü ile otel ve lokantaların kapalı olması patateste iç tüketimi düşürdü, tarla fiyatı maliyetlerin çok altına indi. Bir yıl önce alınan ihracat yasağı kararının ardından yabancı alıcılarını da kaybeden ve sezonu kaçıran üreticilerin malı ellerinde kaldı. Ürettiği patatese alıcı bulamayan ve zarar eden üretici, depo maliyetlerini karşılayamadığı için ürününü ya çürümeye terk ediyor ya da hayvanlarına yediriyor. Afyonlu patates üreticileri, Mısır ve Suriye’den patates ithal edildiğine yönelik duyumlar aldıklarını da belirterek, gelecek yıl patates üretmeyeceklerini söylüyor.

Arz-talep dengesi kurulmalı

Afyonkarahisar’daki ilçe ziraat odaları başkanları ile ziraat mühendisleri odası yetkilileri konu ile ilgili DÜNYA’ya açıklamalarda bulundu. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Baki Remzi Suiçmez, “Üretimin azalması, üretim maliyetlerinin ve bağlı olarak fiyatların yükselmesi durumunda ithalat tek çözüm olarak görülüyor. Tarım ekonomisinde arz-talep dengesi şart. Tarımsal üretimde bir politika ve stratejimiz yok. Ürününü depoda tutan çiftçimiz stokçu değildir. Küçük çiftçi ürününü elinde tutmaz. Stoklayamaz, hemen satar” diye konuştu. Çiftçinin önünü görmesi için tarımsal krediler ya da diğer kredi türlerinde pozitif ayrımcılık yapılmasını isteyen Suiçmez, “Üretici ve tüketici kooperatifleri aracılığıyla üretici üretimden,

tüketici ise farktan olumsuz etkilenmemeli. Devlet eliyle arz-talep dengesi kurulsun” dedi.

İhracat yasağı kalktı ama biz müşterimizi kaybettik

Pandemi nedeniyle tüketimin düştüğünü, iç piyasada talebin azaldığını ve ihracat yapılamadığını söyleyen Şuhut Ziraat Odası Başkanı Ömer Tunçay da “Arz talep dengesi bozuldu. Depolar patates dolu. Tarlada fiyatı 60-70 kuruş arasındaydı. Maliyetimiz kiloda 1-1,2 lira. Tarlada satamayınca depolara koyduk. Depolamada maliyetleri de karşılayamıyoruz. Geçen yıl uygulanan ihracat yasağı nedeniyle yurtdışı tedarikçilerle anlaşma yapamadık. Yasak kalktı ancak biz müşterilerimizi kaybettik. Patatesimizi Arap ülkeleri ve Suriye’ye ihraç ediyorduk. Bu yıl Suriye’den, Mısır’dan patates ithal edildiğini duyuyoruz” açıklamasını yaptı.

Patates çiftçisi en az 3 yıl kendine gelemes

Üreticiye maliyeti 90 kuruş olan patatesin 50 kuruşa alıcı bulamadığını ve büyük bir zararın oluştuğuna dikkat çeken Dinar Ziraat Odası Başkanı Cengiz Güçlü ise, “2021 sezonunda rekolte daha da düşecek. Bu iş patates ithalatına kadar gidecek. Çiftçi öyle bir duruma geldi ki en az 3 yıl kendine gelemes. Birçoğu tarımı bırakma noktasına geldi” diye konuştu.

Havza bazlı modelin kendi içinde eksiklikleri var

Ziraat Mühendisleri Odası Afyonkarahisar İl Başkanı Derya Aşkıner de, Türkiye’de patates ve beyaz soğan üretiminde arz fazlası olduğunun altını çizerek, şunları söyledi. “Çiftçi üretimi biliyor ancak piyasayı kontrol edemiyor, fiyatları belirleyemiyor. Tarım Bakanlığı havza bazlı modele geçmesine rağmen henüz sistemin kendi içinde eksiklikleri sürüyor. ”

Hasat yaklaştı, üretici endişeli

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Başkanı Şemsi Bayraktar, yaklaşan hasadın patates üreticilerini endişelendirdiğini ifade etti. Üretimde meydana gelen dalgalanmaların fiyat istikrarsızlığını da beraberinde getirdiğini kaydeden Bayraktar şunları söyledi; “Yaşanan sorunların kalıcı olarak çözülmesi için üretim planlaması yapılmalı, üretim, Türkiye’nin ihtiyaçlarına göre belirlenmelidir. Pazarlama sorunları acilen çözüme kavuşturulmalı, yeni pazarlar bulunarak ihracat olanakları geliştirilmelidir. Patates fiyatlarının arttığı dönemde tüketiciler mağdur olurken, fiyatların düştüğü dönemde de üreticilerimiz mağdur olmaktadır. Sağlık Bakanlığı ve Milli Savunma Bakanlığı’na bağlı kurumlar tarafından alımlar artırılmalı, menülerde patatese daha fazla yer verilmelidir. Belediyelerce patates alımı yapılarak, sosyal yardımlar kapsamında dağıtılan ürünlere patates de eklenmelidir.”

Gübre ve mazot desteği ne zaman verilecek?

Gübre ve mazot desteği ödemeleri için bekleyiş sürüyor. Bu destekten yararlanacak vatandaşlar ödemelerin ne zaman yapılacağını araştırıyor. Henüz gübre ve mazot desteği ödemelerine dair bir tarih verilmedi ancak geçtiğimiz yıl destek ödemeleri mart-nisan aylarında yapılmıştı.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılan destek ödemelerinden gübre ve mazot desteği için bekleyiş devam ediyor. Şubat ayına gelinmesi ile birlikte destekten faydalanan vatandaşlar gübre ve mazot desteği ne zaman verilecek, sorusuna yanıt aramaya başlarken, bu konuda Bakanlıktan henüz bir açıklama yapılmadı.

Geçtiğimiz yıl gübre ve mazot desteği ödemeleri mart-nisan aylarında yapılırken, bu yıl da ödemelerin aynı dönemde yapılacağı düşünülüyor. Gübre ve mazot desteğinden çiftçiler faydalanabiliyor.

Nasıl başvurulur?

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından verilen tarımsal desteklerden biri olan gübre ve mazot desteği için başvuru yapacakların Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıt olmaları gerekiyor. Burada kaydı bulunan çiftçilerin gübre ve mazot desteği almak için dilekçe yazmaları ve bu dilekçeyi Tarım İl Müdürlüğü veya Tarım İlçe Müdürlüğü'ne teslim etmeleri gerekiyor.

İlgili müdürlüklere teslim edilen dilekçeler inceleniyor ve bunun sonucunda başvurusu onaylanan vatandaşlar gübre ve mazot desteği almaya hak kazanıyor. Destek alma hakkını kazanan vatandaşların banka hesaplarına ödeme döneminde gübre ve mazot desteği ödemesi yatırılıyor. Bu destek güncel mazot fiyatının yüzde 50'si tutarında oluyor.

Başvuru şartları nelerdir?

Gübre desteği başvurusu yapabilmek için en az 1 dekar alana sahip olunması, 50 dekardan fazla araziye sahip olanların toprak analizi yaptırmaları gerekiyor. Toprak analizi yaptırmayan çiftçiler sadece mazot desteği alabilirken, gübre desteklerinden yararlanamıyor. Ayrıca ekilen ürünün coğrafi koşullara uygunluğunun da tespit edilmesi gerekiyor.

Dolar kuru için 6,25 öngörüsü

Capital Economics, dolar/TL'nin bu yıl sonunda 6,25 olmasının beklendiğini bildirdi.

Capital Economics, Türkiye ekonomisindeki politika değişiminin etkilerine ilişkin Gelişmekte Olan Piyasalar Kıdemli Ekonomisti Jason Tuvey tarafından kaleme alınan bir değerlendirme yayımladı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (**TCMB**) politikasındaki değişimin yurt içi finans piyasalarındaki toparlanmayı desteklediğine işaret edilen değerlendirmede, bunun daha da ilerlemesi gerektiği kaydedildi.

EN İYİ PERFORMANS GÖSTEREN GELİŞMEKTE OLAN ÜLKE PARA BİRİMİ
Değerlendirmede, **dolar/TL**'nin bu yılın sonunda 6,25 seviyesinde gerçekleşmesinin beklendiği bildirildi.

TCMB'nin parasal koşulları sıkılaştırarak sadeleşmeye gittiği anımsatılan değerlendirmede, bankanın iletişimini iyileştirmek için çaba sarf ettiği ve enflasyonla mücadelenin daha ciddiye alındığı aktarıldı.

Değerlendirmede, yatırımcıların, ortodoks politikaya geçişin kalıcı olacağından emin görüldüğüne işaret edilerek, Türk lirasının geçen yıl kasım ayında en düşük noktaya ulaşmasının ardından dolar karşısında yüzde 20'nin üzerinde değer kazandığı ve

2021'in başından bu yana en iyi performans gösteren gelişmekte olan ülke para birimi olduğu ifade edildi.

RİSK PRİMİNDE DÜŞÜŞ BEKLENTİSİ

Türk lirasının değer kazanmasının risk primindeki düşüşle desteklendiğine dikkat çekilen değerlendirmede, genel olarak yatırımcıların Türkiye'ye yönelik görüşlerinin, daha önce öngörülenden hızlı iyileştiği vurgulandı.

Değerlendirmede, hükümetin jeopolitik gerilimleri hafifletmeye yönelik adımlarının cesaret verici olduğu belirtilerek, Türkiye'nin risk priminin düşmeye devam edebileceği aktarıldı.

TCMB'nin parasal koşulları tahmin edilenden daha sıkı tutmasının beklendiğine işaret edilen değerlendirmede, bunun enflasyonun düşürülmesine ve zamanla yerel para cinsinden tahvil getirilerinin lirayı desteklemesine yardımcı olacağı kaydedildi. Capital Economics, 13 Ocak'ta yayımladığı raporda, 2021 sonunda dolar/TL için 7 öngörüsünde bulunmuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Kademeli normalleşme sürecini martta başlatıyoruz

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, illerin düşük, orta, yüksek ve çok yüksek riskli olarak sınıflandırılacağını belirterek, mart ayı itibarıyla kademeli normalleşme sürecinin başlatılacağını açıkladı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, mart ayı itibarıyla kademeli normalleşme sürecinin başlatılacağını açıkladı.

Yaklaşık 3 saat süren kabine toplantısının ardından açıklamalarda bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İllerimizi vaka, aşı oranları gibi kriterlere göre düşük, orta, yüksek, çok yüksek riskli olarak sınıflandıracamız. Normalleşme takvimini de buna göre yürüteceğiz" açıklamasında bulundu.

Bakanlığın belirlediği kriterlere göre illerin 4 gruba ayrılacağını ifade eden Erdoğan, mart başı itibarıyla kademeli normalleşme sürecinin başlatılacağını ve uzaktan eğitimle faaliyetlerine devam eden öğrencilerin durumunun, illerdeki vaka sayısına göre değerlendirileceğini belirtti.

Erdoğan, hafta sonu uygulamasından başlayarak sokağa çıkma sınırlamasının illerdeki vaka, aşılama ve diğer kriterlere göre aşamalı şekilde kaldırılacağını duyururken, restoran, kafe, kiraathane ve benzeri esnafı rahatlatmak adımların yol haritasının önümüzdeki günlerde açıklanacağını bildirdi.

Öte yandan Cumhurbaşkanı Erdoğan, kısa çalışma ödeneğinin son kez mart sonuna kadar uzatıldığını açıkladı.

Gübre desteği 2 katına çıkarıldı

Gübre desteklerinin yüzde 100 artışla 2 katına çıkarıldığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Buğday, arpa, çavdar, yulaf gibi hububat ürünlerinde dekara 8 lira olan desteği 16 liraya yükseltiyoruz. Organik ve organomineral gübre kullanan üreticilerimize ise ilave olarak dekara 10 lira olan destekleme ödemesini 20 liraya yükseltiyoruz" ifadelerini kullandı.

Erdoğan'ın açıklamalarından satır başları:

Kabine toplantımızda güvenlikten sağlığa, ülkemizin gündemindeki tüm meseleleri değerlendirdik. Irak'ın kuzeyindeki Gara bölgesine yapılan hareketle ilgili ayrıntılar üzerinde de durduk.

Türkiye'ye terörden darbeye her yöntemi kullanarak diz çöktürmeye çalışanlara karşı milletimiz, istiklaline ve istikbaline canı pahasına sahip çıkarak tarihi bir ders vermiştir.

"Etkisiz hale getirilen terörist sayısı 17 bin 750'yi buldu"

Temmuz 2015'ten bugüne kadar sınırlarımız içinde ve dışında yürütülen operasyonlarda verdiğimiz şehit sayısı 401'i asker, 443'ü jandarma, 299'u polis, 116'sı güvenlik korucusu olmak üzere 1259'dur. Yurt içinde 6 bin, yurt dışında 6 bin 900 olmak üzere toplam 12 bin 900'ün üzerinde terörist imha edilmiştir. Etkisiz hale getirilen terörist sayısı 17 bin 750'yi buldu.

Terör örgütünün yıllarca uğraşarak kurduğu kadronun önemli bölümü 5 yıllık süreçte büyük ölçüde bertaraf edilmiştir.

Bizim elimizde tek bir masumun kanı yoktur, olmamıştır, olmayacaktır. Bizim geçmişimizde tek bir coğrafyanın veya toplumun sömürülmesinin ayıbı yoktur, olmamıştır, olmayacaktır.

Amasız, fakatsız, lakinsiz bir şekilde terör örgütünü kınamayan hiç kimse kendini bu ülkenin partisi, siyasetçisi olarak takdim edemez.

Terörle mücadele meselesi, her türlü siyasi çekişmenin, hesabın, günlük polemiklerin üzerinde tutulması gereken milli bir konudur.

"Ay'a ulaşmak birkaç adım ötemizdedir"

Ay'a ulaşmak ya da uzaya bir Türk vatandaşını göndermek gibi hedefler, emin olun yalnızca birkaç adım ötemizdedir. Biz 'Samanyolu galaksisi' diyoruz, onların akli hala samanda. Bu vizyoner atılıma 'uzay masalı' diyecek kadar küçüldüler.

Sanayi üretimi verilerimiz beklentileri aşarak %9 artış gösterdi, 2020 yılının on çeyreğinde sanayi üretimini en çok artıran G20 ülkesi olmayı başardık.

Sanayi üretimindeki güçlü artış, Türkiye'nin 2020 yılını pozitif büyümeyle kapatacak nadir ülkelerden olduğunu bir kez daha teyit etti.

(Türkiye'nin Otomobili) İnşallah birçok yenilikçi teknolojiyle TOGG, hedeflediğimiz tarihte milletimizin hizmetine sunulacak.

Kılıçdaroğlu'dan Erdoğan'a: 5 soru sordum, bana hakaret ediyorsun

Kılıçdaroğlu, "Bugün, Erdoğan bana hakaret ediyor. Kontrolünü kaybedip 'terbiyesiz' bile diyor. Niçin söylüyor bunları? Ben 16 şehidimizin hakkını savunduğum için. Kendisine beş soru sordum. Şehit aileleri adına sordum. Milletimiz adına sordum. 'Beş soruya cevap ver' dedim. Toplum neyin ne olup ne olmadığını öğrensin diye." dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, AK Parti Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın partisinin il Kongresi'nde kendisine yönelttiği sözlerle Twitter üzerinden yanıt verdi.

Kılıçdaroğlu, "Bugün, Erdoğan bana hakaret ediyor. Kontrolünü kaybedip 'terbiyesiz' bile diyor. Niçin söylüyor bunları? Ben 16 şehidimizin hakkını savunduğum için. Kendisine beş soru sordum. Şehit aileleri adına sordum. Milletimiz adına sordum. 'Beş soruya cevap ver' dedim. Toplum neyin ne olup ne olmadığını öğrensin diye. Ama sen bütün bunları bırakıyorsun, bana hakaret ediyorsun. Hangi gerekçeyle hakaret ediyorsun. İşin reklamına kaçırıyorsun. Ben 16 şehidimizin hakkını sonuna kadar savunmaya devam edeceğim. Ve yine sana söylüyorum. O beş sorunun cevabını mutlaka senden alacağım." ifadelerini kullandı.

Kılıçdaroğlu'nun partisinin grup toplantısında sorduğu 5 soru şöyle:

"1.Bölücü terör örgütünün tam 5,5 yıl elinde tuttuğu vatan evlatlarını kurtarmak için 2015 tarihinden bu yana Başbakan olarak ya da Cumhurbaşkanı olarak ne yaptınız?

2. Terör örgütünün başı Abdullah Öcalan'dan seçimlerde size yardımcı olması için mektup dilenirken, neden vatan evlatlarının serbest bırakılması için çağrı yapmasını istemediniz? İstanbul seçimleri sizin için 13 vatan evladından daha mı kıymetliydi?
3. Yıllarca “dostum Trump” diye böbürlenip durdunuz; neden dostluğunuzu, vatan evlatlarımızı terör örgütünün elinden kurtarmak için kullanmadınız?
4. Daha önce benzer hadiselerde sorunun çözümünde büyük katkıları olmuş İnsan Hakları Vakfı, İnsan Hakları Derneği ve Mazlum Der gibi ulusal insan hakları örgütleri ile Uluslararası İnsan Hakları Örgütlerinden terör örgütünün elinde tuttuğu evlatlarımıza zarar gelmemesi ve serbest bırakılmaları için en azından çağrıda bulunmak hiç mi aklınıza gelmedi? 13 vatandaşıma neden sahip çıkmadınız?
5. Dün Rize’de yaptığınız açıklamalarda sınır ötesi operasyonun hedeflerinden birinin de şehit olan 13 evladımızın kurtarılması olduğunu, ancak başaramadığınızı söylediniz. 13 vatandaşımızın kurtarılması amacıyla başlatılan operasyondaki başarısızlığı kim üstlenecek?"

Ya bir de dış borç almaya kısıtlama getirmeseydik!

Alaattin AKTAŞ

18 Şubat 2021 Perşembe

Öyle bir dönem yaşadık ki, döviz geliri olsun olmasın her önüne gelen dış borç alabiliyordu. Borç adeta tavan yapınca "döviz geliri olmayan alamaz" dedik de artışı frenleyebildik.

Pandemi kredi borcundaki düşüşü biraz daha hızlandırdı ama yine de özel sektörün yurtdışından sağladığı borç 173 milyar dolar ve bu yıl bu krediler için 44 milyar dolarlık ödeme yapılacak.

Türkiye ekonomisi uzun yıllar çok temel olarak "Saldım çayıra, mevlam kayıra" yaklaşımıyla yönetildi. Gerçi bu yaklaşımın tümüyle terk edildiğini ve geçmişte kaldığını söylemek de pek kolay değil ya...

Plansızlık adeta temel ilke oldu. Deniyoruz, baktık yanıldık, geri adım atıyor, hatta denediğimizin tam tersini yapıyoruz.

Üç beş yıl öncesi... Yurtdışında para bol, yurtiçinden borçlanmaktansa yurtdışından kredi almak çok daha ekonomik, Türkiye'nin risk primi de şimdiki kadar yüksek değil; sonuçta isteyen istediği kadar döviz kredisi bulur oldu.

Herkes memnun... Özel sektör memnun, ucuza borçlanıyor. Ekonomi yönetimi memnun, "Artan borç kamunun değil, özel sektörün" diye işin içinden sıyrılıyor, sıyrıldığını zannediyor.

Ve özel sektörün yurtdışından sağladığı kredi borcu adeta katlana katlana büyümeye başlıyor. 2004, toplam borç yalnızca 47 milyar dolar. Bir yıl sonra 64 milyar, bir yıl daha geçince bu kez 93 milyar görülüyor. Sonrasında çift haneli düzeyler...

2009'da küresel kriz yüzünden bir miktar azalma, ardından tırmanış yine başlıyor. 2017'ye geliyoruz; özel sektörün yurtdışından sağladığı kredi borcu artık tam 239 milyar dolar.

2004'ten sonra 13 yıl geçmiş ve özel sektörün dış borcu 47 milyardan 239 milyara tırmanmış...

Ekonomi yönetimi o güne kadar görmediği, görmek istemediği, farkında olmadığı ya da olamadığı sorunu nihayet görüyor:

“Borç özel sektörün ama aynı zamanda Türkiye’nin!”

Özel sektör bu borcu ödemek için döviz bulmak zorunda. Peki nereden temin edilecek bu döviz? Kazancı döviz cinsinden olanlar için, ihracat geliri elde edenler için pek sorun yok; ama ya diğerleri? Onlar ya yurtiçinden döviz talep edecek ve böylece kuru yukarı çekecek, yurtiçi olmazsa bu sefer de yurtdışından yeni borçlanmaya gidecek. Sorun katlanarak büyüyecek.

Ve sınırlama geliyor

İşte borç bini aşınca 2018'de önlem almak kaçınılmaz hale geldi ve döviz kazancı olmayanların dövizle borçlanmasını frenlemeye karar verebildik.

2017'de 239 milyar dolara dayanan özel sektörün yurtdışından sağladığı kısa ve uzun vadeli kredi borcu hızla azalmaya başladı. 2019 sonunda 189 milyar dolara inen borç, geçen yıl pandeminin de etkisiyle özellikle ilk iki çeyrekte hızlı bir gerileme gösterdi. Üçüncü çeyrek yatay geçildi, son çeyrekte bir miktar artış yaşandı ama yılın tümü itibarıyla 2019'a göre yine de bir gerileme ortaya çıktı.

2020'nin son çeyreğinde kısa vadeli kredi borcunda yaşanan yaklaşık 1 milyar dolarlık büyüme ağırlıkla (649 milyon dolar) bankacılık dışı finansal kesimin sağladığı kredilerdeki artıştan kaynaklandı.

Son çeyrekte uzun vadeli kredilerde ortaya çıkan 1.8 milyar dolarlık artış ise tümüyle finansal olmayan kesimin borcundaki artıştan oluştu. Bu dönemde finansal olmayan kesim 1.5 milyar dolarlık kredi aldı ve 670 milyon dolarlık tahvil ihraç etti. Finansal kesimin borcu ise son çeyrekte yaklaşık 500 milyon dolar azaldı.

Özel sektörün dış borcu (Milyon \$)

	Kısa vadeli	Uzun vadeli	Toplam
2004	10.183	37.003	47.186
2005	13.301	50.920	64.221
2006	10.754	82.195	92.950
2007	8.576	121.910	130.486
2008	10.631	140.617	151.248
2009	6.586	128.138	134.724
2010	19.010	119.218	138.227
2011	24.864	126.368	151.232
2012	30.601	140.122	170.724
2013	41.311	156.346	197.657
2014	44.093	168.083	212.175
2015	20.368	194.172	214.540
2016	14.179	202.767	216.946
2017	18.425	220.083	238.508
2018	15.086	208.722	223.808
2019	8.698	180.041	188.739
2020-1.Ç.	7.518	167.778	175.296
2020-2.Ç.	8.284	162.181	170.465
2020-3.Ç.	8.836	161.755	170.592
2020-4.Ç.	9.803	163.517	173.320

Özel sektörün 2021 yılı dış borç ödemesi (Milyon \$)

Ocak	3.618
Şubat	2.551
Mart	3.169
Nisan	3.525
Mayıs	3.452
Haziran	6.920
Temmuz	1.908
Ağustos	2.291
Eylül	2.712
Ekim	2.967
Kasım	6.070
Aralık	4.745
Toplam	43.927

ÖZEL SEKTÖR BU YIL 44 MİLYAR DOLAR ÖDEYECEK

Özel sektörün bu yıl yurtdışından sağladığı kredi borcu için yapacağı ödeme 44 milyar doları bulacak.

2020 sonunda 9.8 milyar dolar olan kısa vadeli borcun tümü bu yılın sonuna kadar ödenecek. Bir başka ifadeyle teorik olarak eğer yıl içinde yeniden kısa vadeli borçlanmaya gidilmezse bu borcun bakiyesi sıfıra inecek. Ama tabii ki pratikte böyle bir şey olmayacak.

Özel sektör yurtdışından sağladığı uzun vadeli kredi borcuna ilişkin olarak ise vadesi bu yıl içinde dolacak 34.1 milyar doların geri ödemesini yapacak. Böylece toplam geri ödeme 43.9 milyar dolara ulaşacak.

Bu yılki ödemede en yüklü aylar 6.9 milyar dolarla haziran ve 6.1 milyar dolarla kasım.

Enflasyon tek başına Merkez'le ve T   K'le düşmez

Şeref OĞUZ

18   ubat 2021 Perşembe

Determinizm, aynı şartlar altında, aynı olayların aynı sonucu vermesini tanımlar. Geçen ay bu vakitler Merkez Bankası Para Politikaları Kurulu   ncesi "Merkez pas geçerse neler olacak?" diye yazmıştım. Eğer Merkez'i kur-faiz-enflasyon üçgeninde yalnız bırakırsak, yine faiz artı  ını konuşuruz demiştik.

Öyle de doldu. Bugün Merkez'in enflasyon artışına proaktif tedbir olarak 100 puan artırıp artırmayacağı ihtimalini tartışıyoruz. Neden? Çünkü Merkez, enflasyonla mücadelede tek başına kaldı. Sizce enflasyon tek başına Merkez ve T   K'in gayretleriyle frenlenebilir mi? Tabii ki hayır...

TCMB diyor ki; "Enflasyon artışına karşı proaktif olunabilir, faiz artışı ihtimalini dı  lamıyoruz..." Aslında bu, "yalnız bıraktınız, el verin" feryadıdır aynı zamanda... Sıkı para politikasına ba  lılık taahhüdü tamam, fiyat istikrar vurgusu da yerinde... Ama yetmiyor ki...

Zira enflasyon; T   K'in sepet tazeleme, itibar güncelleme gayretine rağmen tırmanıp duruyor. Merkez'in finansal duruşu tamam da Hazine'nin mali duruşu, hükümetin reformist duruşu nerede? Tersine dolarizasyon? 232 milyar \$'a park eden döviz tevdiat hesapları? Ya birikmesi gereken rezervler?

Acı ilaç diyorduk ya... Faizden daha acı ilaç mı olur? Peki, sadece faiz ilacıyla olur mu? Asla olmaz. T   K'in de Merkez'in de gayreti bir yere kadar. Bize reform lazım hanımlar beyler...

MERKEZ'İN ELİNDEKİ TEK ARAÇ FAİZ TOKMAĞI İSE?

Enflasyonla mücadele   ayet T   K'in marifetleri ve Merkez'in gayretine kalmışsa, Guvern  r Naci Ağbal'ın elindeki tek araç, faiz tokmağı kalmıştır. Çaresiz er ya da geç onu kullanmak zorunda kalacak olmasına   a  ırmamalı. Neticede lirada ka  ı  a dur diyecek ve bu da enflasyonun 2 puan üzeri reel faiz demektir.

Sorum şudur; eylemsizliğe hangi veri seti, sonsuza dek dayanabilir?

Abdulkadir Selvi

Akşener tarzı muhalefet

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, muhalefet lideri olmasına rağmen milli meselelerde, PKK ile mücadelede, Türkiye'nin yurtdışı operasyonlarında sorumlu bir muhalefet örneği veriyor.

O nedenle de muhalefette partisinin oylarını arttırıyor.

Akşener dünkü grup toplantısında konuşmasına, “**10 şehrimizde şehit cenazelerimiz vardı. 10 şehrimize ateş düştü. Milletçe yüreğimiz yandı. Gara’da, lanet terör örgütü PKK’ya yönelik operasyon, milli bir meseledir**” dedi. Ardından da “**Üzerinde konuşan herkesin, sözlerine dikkat etmesi gerekir**” diye uyarıda bulundu.

Kılıçdaroğlu PKK’ya PKK diyemiyor ama **Akşener** üstüne basa basa “**Lanet terör örgütü PKK**” dedi.

Aslında **Meral Akşener, Kılıçdaroğlu’na** göre daha sert bir konuşma yaptı. **Erdoğan’ı** ağır bir dille eleştirdi. Sözleri demir güller gibiydi. Ama **Akşener**, Türkiye’nin beka sorunu olan PKK ile mücadelede, milletin ve devletin yanında oldu. Ondan sonrası ise bir muhalefet liderinin eleştirileriydi.

KILIÇDAROĞLU TARZI MUHALEFET

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Gara’da 13 şehidimizle ilgili olarak Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu’dan ayrıntılı bilgi aldıktan sonra, CHP Meclis grubunda konuştu. Kılıçdaroğlu’nun konuşmasından Gara şehitlerimizle ilgili bölümü birkaç kez okudum.

MİTHAT SANCAR’IN GERİSİNDE KALDI

1)Kılıçdaroğlu konuşmasında 5 yerde “terör örgütü” diyor. Ama tek bir yerde dahi “PKK” demiyor. Kuva-yı Milliye’nin partisi olan CHP Genel Başkanı olarak Kılıçdaroğlu en azından HDP Eş Genel Başkanı Mithat Sancar’ın gerisinde kalmamalıydı. Mithat Sancar, “Bu bir katliamdır, uluslararası insancıl hukukun ağır ve vahim ihlalidir” dedi.

PKK'YI DEĞİL, CUMHURBAŞKANI'NI SUÇLADI

2) Kılıçdaroğlu, Gara şehitlerimiz için “PKK katliamı” lafını ağızına almazken, PKK'yı değil, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nı sorumlu tuttu.

“13 şehidimizin sorumlusu Recep Tayyip Erdoğan'dır. Kimse başka bir şey düşünmesin” dedi. PKK'nın yaptığı katliamdan dolayı Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nı sorumlu tutmak, PKK'nın siyasi kolu olarak gösterilen HDP'nin Eş Genel Başkanları Mithat Sancar ve Pervin Buldan'ın bile aklına gelmedi.

HDP'YE DEĞİL CHP'YE ÇAĞRI

Şimdiye kadar HDP'ye, “**PKK ile aranızda mesafe koyun. PKK terörünü kınayın. PKK'ya PKK deyin**” derdik. Galiba bundan sonra Kılıçdaroğlu'na “**PKK'ya PKK de**” diye çağrı yapmak zorunda kalacağız.

GARA'YA SÜLEYMANİYE'DEN GİTMİŞ

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Meclis'teki konuşmasında Gara'ya giden HDP'li milletvekilinden söz etti ama isim vermedi. Sadece kadın milletvekili olduğunu söylemekle yetindi.

1) Gara'ya giden kadın milletvekili oraya ziyaret maksadıyla gitmemiş. PKK tarafından talimatlandırılmak üzere çağırılmış.

2) Kadın milletvekili uçakla Süleymaniye'ye geçmiş. Süleymaniye'den de PKK'lılar tarafından Gara'ya götürülmüş.

3) Kandil tarafından listeye konulan bölge milletvekillerinden biri olduğu söyleniyor. Milletvekili olmadan önce de PKK kamplarına gitmiş.

4) Asıl önemli olan, HDP'li kadın milletvekilinin Gara'dan hangi talimatlarla döndüğü.

ERDOĞAN-KILIÇDAROĞLU GÖRÜŞMESİ

ERdoğan ile Kılıçdaroğlu yeni mi görüştü diye heyecanlanmayın. Çünkü iki lider 15 Temmuz'dan sonra yaptıkları görüşmeden bu yana bir araya gelmiyorlar. Bundan sonra da pek görüşecek gibi durmuyorlar. Çünkü Kılıçdaroğlu'nun PKK'nın katlettiği 13 sivilimizle ilgili olarak faturayı Cumhurbaşkanı'na kesmesi Erdoğan'ı kızdırmış. Dün “Bunun sorumlusu

Cumhurbaşkanı diyorsun. Sen ne yüzsüzsün ya? Terbiyesiz herif” diye ateş püskürdü.

Erdoğan öyle kızmış ki, “Sana Milli Savunma Bakanımı gönderiyorum, sana İçişleri Bakanımı gönderiyorum, seni bilgilendirsinler diye, sen bunlara layık değilsin” dedi.

ERDOĞAN'IN TEKLİFİ

Oysa Erdoğan ile Kılıçdaroğlu arasındaki ilişkiler ilk başta böyle değildi. Kılıçdaroğlu, CHP Genel Başkanı seçildikten bir süre sonra o zaman Başbakan olan Erdoğan, Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek ve İçişleri Bakanı Beşir Atalay ile birlikte Kılıçdaroğlu'nu Meclis'teki makamında ziyaret ediyor. Görüşmede Kılıçdaroğlu ile birlikte CHP'den Önder Sav, Rıza Türmen ve Akif Hamzaçebi yer alıyor.

Erdoğan terörle mücadele hakkında bilgi verdikten sonra Kılıçdaroğlu'na bir teklifte bulunuyor. "Eğer bu konularda daha özel bilgiler isterseniz, size bilgi vermeye hazırız. Siz bir arkadaşı görevlendirirsiniz, ben de bir arkadaşımı görevlendiririm" diyor. Erdoğan, CHP ile hükümetin arasında süreklilik arz edecek bir kanalın açık olmasını istiyor.

Bu görüşmeden sonra uzunca bir süre herhangi bir adım atılmıyor.

BİRAND'IN CENAZESİNE GİDERKEN

Terör eylemlerinin Türkiye'nin canını yaktığı bir dönemde Meclis Başkanı olan Cemil Çiçek ile CHP Lideri Kılıçdaroğlu, İstanbul uçağında yan yana koltuklarda oturuyorlar. İkisi de rahmetli Mehmet Ali Birand'ın cenaze törenine gidiyorlar. Birand, 17 Ocak 2013 tarihinde vefat etmişti.

Kılıçdaroğlu, "Sayın Başkan, terörle mücadele konusunda ne oluyor, ne bitiyor?" diye soruyor. Bunun üzerine Cemil Çiçek, "Sayın Başkan, sizi ziyarete geldiğimizde Başbakan 'Bir arkadaş görevlendirin, bir mekanizma kuralım, sizi bilgilendirelim' demişti" diye hatırlatmada bulunuyor. Böyle bir mekanizmanın kurulmasının yararlı olacağını söylüyor. Kılıçdaroğlu, olumlu yanıt veriyor. "Tamam, ben varım. Olabilir" diyor. İsim önerisinde bulunuyor. Akif Hamzaçebi ya da Faruk Loğoğlu'nun olabileceğini söylüyor. Meclis Başkanı da "Ben Sayın Başbakan'la görüşürüm" diyor.

Cemil Çiçek, Erdoğan'a CHP Lideri ile aralarında geçen konuşmayı aktarıyor. "Siz de bir arkadaşı görevlendirirseniz, bu mekanizmayı kurabiliriz" diyor. Erdoğan, birkaç gün içinde dönüyor. İçişleri Bakanı Beşir Atalay'ın ismini veriyor.

ATALAY VE LOĞOĞLU BİR ARAYA GELİYOR

Bu gelişme üzerine Meclis Başkanı Çiçek, CHP Lideri Kılıçdaroğlu'nu arıyor. CHP milletvekili Sinan Aygün'ün Çukurambar'daki ofisinde bir araya geliyorlar. Kılıçdaroğlu, Faruk Loğoğlu ismini öneriyor. Cemil Çiçek, hükümete bilgi verdikten sonra Beşir Atalay ile Faruk Loğoğlu'nu Meclis'teki makam odasında bir araya getiriyor.

Makam odasını Atalay ile Loğoğlu'na bırakıyor. Kendisi divan toplantılarının yapıldığı salona geçiyor. Bir saat baş başa görüşen iki isim, tekrar görüşmek üzere ayrılıyorlar.

İLK VE SON OLUYOR

Bu diyalog 1 ay sürüyor. Sadece ve sadece 1 ay.

Keşke milli meselelerde iktidar ile ana muhalefet arasında bir diyalog zemini olsa da böyle bir savrulma yaşanmasa.

Altın yumurtlayan tavuğu da kesiyoruz

A+A-

[Esfender KORKMAZ](#)

esfender@esfenderkorkmaz.com

18 Şubat 2021

Arapların elinde petrol geliri var. Petrole alternatif enerji üretilince veya rezervler bitince doğal olarak gelirleri de bitecek. Üstelik Araplarda petrol geliri çoğunlukla kral ve emir ailelerine gidiyor. Bunlar da bu Petrol gelirlerini uzun dönemli yatırım yerine, ABD hazine bonolarında veya diğer finansal yatırım araçlarına yatırıyorlar. Ya da krala altın klozet, altın kaplı araba ve uçak alıyorlar.

Bizde turizm geliri, petrolden daha önemli gelir kaynağıdır. Bazı doğal afetler ve pandemi nedeni ile azalabilir fakat tükenmeyen bir gelir kapısıdır. Önemli olan turizm politikası ve bu politikanın üstüne oturduğu siyasi güvendir. Eskiler turizm sektörü için **"altın yumurtlayan tavuk"** derlerdi. Sürekli döviz ihtiyacı içinde olan bir toplum için bu yakıştıma çok yerindedir.

1980 sonrası rahmetli Özal turizmde seferberliği başlattı. Yatırım yapacaklara arsa tahsisi yapıldı. Bugün turizm altyapısı olarak Türkiye birçok Avrupa ülkesinden daha iyi durumdadır. Türkiye'de turizm çeşitlenmesi için daha elverişli doğa şartları vardır. Yalnızca güneş ve deniz değil, her türlü kara turizmi için de elverişlidir. Ancak Özal sonrasında turizm potansiyelini kullanamadık ... Hükümetler de bu sektörü dışladı. Önce bu durumun tespitini yapmak sonra da nedenlerini sorgulamak gerekir.

1. Kişi başına harcama diğer ülkelere göre düşük kaldı. 2018 verilerine göre, Türkiye, turist sayısı olarak Dünya turizminden yüzde 3.3 oranında pay almış fakat turizm geliri olarak yüzde 1,9 pay almış.
2. Aynı yıl, ABD'de turist başına ortalama harcama 2621 dolar. İspanya da 851 dolar, Türkiye de 647 dolardır. Bunun bir nedeni TL'nin değer kaybetmesi ve turizmin ucuza gelmesidir. Diğer nedeni Avrupalı zengin turistin nispi olarak azalması ve Rus turistin artmasıdır.

Söz gelimi 2016 yılında Almanya'dan gelen turist sayısı toplamın yüzde 15'i iken, 2018 yılında yüzde 11,43'e geriledi. Aynı yıllarda İngiltere'nin payı da yüzde 6,7'ten yüzde 5,71'e geriledi. Buna karşılık Rusya'nın payı yüzde 3,42'den yüzde 15.10 çıktı. Türkiye, Rusya'dan olduğu gibi Avrupa'dan da fazla turist çekebilirdi. Ama Ohal Uygulaması, seçimlerde Avrupa ülkeleri ile kavga, Başkanlık sistemi ile demokrasi de kan kaybımız, Avrupa'dan gelenleri caydırdı.

Öte yandan, maalesef turizm sektöründe yatırım yapmanın şartları ağırlaştırıldı. İrtifak hakkı bedellerinde birçok işletme için on katına varan fahiş artışlar yapıldı. Ayrıca 2013 sonrasında devlet kara alanları gibi deniz alanlarından da kira almaya başladı. Özel sektör devletin tahsis ettiği arazilere yatırım yaptı. Süre sonunda bunlar devlete kalacak. Ama devlet kira tespitinde yapılan yatırımın irtifak hakkı hitamında devlete kalacağını göz ardı ediyor, kendisi yatırım yapmış gibi kira güncellemesi yapıyor.

1980 sonrası, turizm sektöründe bürokrasi azdı. Çoğu işlemi Turizm Bakanlığı yapıyordu. Bugün Belediyeler, Başbakanlık, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, Milli Emlak, Ulaştırma Bakanlığı hepsi müdahale ediyor. Bir tesise neredeyse beş ayrı ruhsat almak zorunda kalıyorsunuz. Bu baskı ve aşırı bürokrasi, yerli ve yabancı ciddi yatırımcıyı caydırıyor.

Maalesef Hükümet tasarrufu olmasa da bazı belediyeler turizm bölgelerinde içki ruhsatı vermiyorlar. Bu sorumsuzluk turizm için tehdit oluşturuyor. Daha ağırı, 'turizm olmasa da olur' diyen turizm bakanları gördük.

Özet olarak, Türkiye'nin petrolü yok fakat turizm potansiyeli yüksektir. Bu potansiyeli değerlendirmek zorundayız. Turizmde söz konusu tehditler devam ederse, altın yumurtlayan tavuğu kesmiş olacağız.

İbrahim Kahveci

Tarihi fırsat üzerinde tarihi yoksulluk

Birçok insan hayatında bazı fırsatlar yakalamıştır. Kimisi bu fırsatları değerlendirmiş, kimisi de hala o fırsatları konuşup durmaktadır.

Aslında ülkelerde insanlar gibi fırsat eşikleri yakalarlar. Kimisi değerlendirir, sınıf atlar; kimisi ise film gibi seyreder.

Fırsatları da dönemsel süreçler olarak ayırabiliriz. Hatırlarsanız ülkemiz hakkında sürekli “Demografik Fırsat Eşiği” meselesinden bahsederim. Sınıf atlama açısından tarihi bir imkandır.

Orta yaş yığılması ile yaşanan bu döneme ülkemiz 90’lı yıllarda adım attı. En verimli dönemi ise 2000’lerde yaşamaya başladı. Ama biz bunu resmen heba ettik.

O tren kaçtı kaçıyor.

Şimdi daha kısa vadeli fırsatlardan bahsedeceğim.

Hemen aklıma 15 Temmuz 2016 FETÖ darbe kalkışması geliyor. Ertesinde oluşan havayı hatırlıyorum. Günlerce Milli Birlik fırsatını yazmışım ama o birlik 2-3 gün sonra hemen dağıtıldı.

Birlik ve beraberlik ülkeler açısından tarihi fırsatlar oluşturur. Aynı ülkede birbiri hakkında farklı fikirlerden kamplaşan toplum üretken olamaz.

Ama başka fırsatlarımız da var. Bugün bahsedeceğim ana mesele pandemi fırsatı, ya da Kovid fırsatı.

Hatırlayınız... Kovid ilke Çin’de çıkıp yayılmaya başladığında gelişmiş ülkeleri ekonomi alanında bir telaş almıştı: Nasıl olur da bütün tedarik zincirini bir ülkeye bağlamışlardı.

Çin’de aksayan üretim bütün dünyayı bir anda sarmıştı. Ne telefon üretilebiliyordu ne araba... Hatta tıraş makinesi bile üretilemez olmuştu.

İşte o günlerden başlayarak yeni bir arayış gündeme geldi: Sağlıklı tedarik zinciri...

Türkiye özellikle Avrupa kapısında bu alanda en fırsat ülke konumundadır. Hem teknik kapasitesi yüksek hem de çalışma disiplini üst seviyede bir ülkeyiz.

Ben burada ucuz işgücünden hiç bahsetmek istemiyorum. Ucuz işçilik bir avantaj değil, dezavantajdır.

Fakat bu tedarik zincirinin çalışması için bazı yan veriler de gereklidir. Mesela ülkede mülkiyet güvencesi olmalıdır. Bir sabah kalktığınızda malınıza-mülkünüze el konulmamalıdır.

Ya da getirdiğiniz çalışanlarınız siyasi hesaplarla bir anda ajanlıkla suçlanıp hapse atılamamalıdır.

Mesela yargıda AYM’yi bir tavsiye mahkemesine çevirip AİHM’i de tanımıyoruz denmemelidir.

Velhasıl;

Ekmek için demokrasi gerekir

Ekmek için adalet gerekir

Ekmek için liyakat gerekir ... vs vs.

İşte bunlar sadece sözde kalınca ne olur? Uygulamada hapishaneleri fikir suçları ile dolup taşan bir ülkeye yatırıma kim gelir?

Bugün Türkiye tarihi fırsatlar üzerinde oturmaktadır. Kazanmamak için adeta bilinçli bir yıkım süreci yaşanması gerekiyor.

Fırsatlarımız karşısında yaşadığımız fakirlik ve yoksulluk hiçbir şekilde örtülemez. Tabiri caiz ise, deli gibi aranan güvenli tedarik zincirinde Türkiye maalesef “Ben refah istemiyorum” noktasında.

Sanırım fakirlik bizim ülkemiz için bilinçli istenen bir tercih. Seçmen davranışı bunu gösterdiğine göre, neden refaha giden yolda gidilsin ki?

Her nasıl olursa olsun, toplumun şunu bilmeye hakkı vardır. Tarihi bir fırsat noktasında tarihi bir yoksulluk ve işsizlik çekiyoruz.

Bunu değiştirmek toplum istemezse başka kimse de değiştirmez.

O nedenle karar verecek olan geniş halk kitlesinin fırsatları da öğrenmesi gerekir.

18 Şubat 2021, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Cumhurbaşkanı, demokrasi tarihinin en ağır suçlamalarını seslendirdi...

Çok partili demokrasiye geçtiğimiz günden beri, bir iktidar partisi lideri, üstelik Cumhurbaşkanı, anamuhalefetin genel başkanı hakkında bu kadar ağır ifadelerle dolu bir konuşma yapmamıştır. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın dün AK Parti il kongrelerine hitaben yaptığı konuşma, gerçekten gereğinden fazla ağırdır. Ama bu konuşmanın nedeni, **Kılıçdaroğlu**'nun Cumhurbaşkanı hakkında yaptığı ölçüsüz suçlamalar olduğu için, ifadelerin ağırlığını anlamak mümkündür. Dilerim bundan sonraki zamanlarda bu tarz ağır ifadeler yeniden gündeme gelmez... Evet, Cumhurbaşkanı şöyle demiş:

'Sen yüzsüzsün'

"- Biz bu yolda 534 gündür evlat nöbeti tutan Diyarbakır annelerinin sabrıyla yürüyoruz. Bay Kemal, acaba sen o Diyarbakır annelerinin feryatlarını duydun mu? Utanmadan sıkılmadan 13 şehitle ilgili 'Bunun sorumlusu Cumhurbaşkanı' diyorsun. Sen ne yüzsüzsün ya?"

'Terbiyesiz herif'

"- Sen nasıl oluyor da 5-6 yıldır bu şehitlerimizi yakından takip eden bizlere 'Bunların sorumlusu Cumhurbaşkanı'dır' diyorsun? Terbiyesiz herif... Sana Milli Savunma Bakanımı, İçişleri Bakanımı gönderiyorum, seni bilgilendirsinler diye. Sen bunlara layık değilsin."

'Korkak adamsın'

"- Utanmadan sıkılmadan Cumhurbaşkanı'na fatura kesmeye kalkıyorsun. Sen teröristlerle el ele kol kola Ankara'dan İstanbul'a yürüyebilirsin ama biz teröristlere karşı Gara'da, Cudi'de, Tendürek'te, Bestler Dereler'de mücadelemizi sürdüreceğiz, sen de tribünlerden seyret. Sen 15 Temmuz gecesi tankların arasından korumalarla Bakırköy Belediyesi'ne giden ürkek, korkak bir adamsın."